

Marcin Nowak

Szkolenie funkcjonariuszy policji w zakresie paralizatora elektrycznego jako środka przymusu bezpośredniego

Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje nr 19, 149-163

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KULTURA BEZPIECZEŃSTWA
NAUKA – PRAKTYKA – REFLEKSJE
Nr 19, 2015 (149–163)

SZKOLENIE FUNKCJONARIUSZY
POLICJI W ZAKRESIE PARALIZATORA
ELEKTRYCZNEGO JAKO ŚRODKA
PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO

TRAINING OF POLICE OFFICERS IN
THE FIELD OF ELECTRIC STUN GUN
AS A MEANS OF COERCION

MARCIN NOWAK
Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

ABSTRACT

Introduced on May 24, 2013. Act on coercive measures and Firearms regulates the catalog of coercive measures used or used, including by police officers. One of them is an object to incapacitate people using electricity. This measure in the event of intervention, provides a higher level of security policeman. However, to properly fulfill their duties of this particular means of direct coercion must complete the appropriate training.

KEYWORDS

direct coercive measure, Police, electric stun gun, straining, safety

ABSTRAKT

Wprowadzona 24 maja 2013 r. ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej reguluje katalog środków przymusu bezpośredniego używanych lub wykorzystywanych, m.in. przez funkcjonariuszy Policji. Jednym z nich jest przedmiot przeznaczony do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Środek ten w przypadku interwencji, zapewnia wyższy poziom bezpieczeństwa policjanta. Jednakże, aby prawidłowo realizować czynności służbowe z tym szczególnym środkiem przymusu bezpośredniego należy ukończyć odpowiednie szkolenie.

SŁOWA KLUCZOWE

środek przymusu bezpośredniego, Policja, paralizator elektryczny, szkolenie, bezpieczeństwo

Szkolnictwo policyjne w Polsce funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy o Policji oraz rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych¹. Kształcenie policjantów realizowane jest w 3 szkołach policji², Centrum Szkolenia Policji w Legionowie i Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, która przygotowuje kadre oficerską oraz jednym ośrodkiem szkolenia Policji w Sieradzu. Kształcenie to odbywa się w trzech obszarach:

1. Szkolenie zawodowe podstawowe w Policji – jest to szkolenie realizowane według jednolitego programu szkolenia zawodowego³, które przygotowuje policjantów do wykonywania podstawowych zadań służbowych na stanowiskach, na których są wymagane kwalifikacje zawodowe podstawowe.
2. Szkolenie zawodowe dla absolwentów szkół wyższych – przygotowuje policjantów do wykonywania zadań służbowych na stanowiskach, na

1 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji (Dz. U. z 2007 r., nr 126 poz. 877 z późn. zm.).

2 Szkoła Policji w Słupsku, Szkoła Policji w Katowicach, Szkoła Policji w Pile.

3 Decyzja nr 244 Komendanta Głównego Policji z dnia 9 lipca 2014 roku zmieniająca decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego (Dz. Urz. 2014.49).

których są wymagane kwalifikacje zawodowe wyższe. Realizowane jest w oparciu o wprowadzony program szkolenia⁴.

3. Doskonalenie zawodowe w Policji – ukierunkowane jest w szczególności na nabywanie, aktualizowanie, rozszerzanie oraz pogłębianie wiedzy i umiejętności zawodowych policjanta, wymaganych przy wykonywaniu przez niego zadań i czynności służbowych, a także uzyskaniu przez niego dodatkowych uprawnień, w tym uprawnień instruktorskich.

Już na początku służby w ramach odbywanego szkolenia zawodowego podstawowego, policjant zdobywa umiejętności w zakresie przeprowadzania interwencji w tym przy użyciu/ wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego⁵. Jednakże, narastająca agresja społeczeństwa wobec funkcjonariuszy Policji spowodowała konieczność wprowadzania nowoczesnych środków przymusu bezpośredniego. Jednym z nich jest określony przez ustawę o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej⁶ w art. 12, przedmiot przeznaczony do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, potocznie określany jako „paralizator elektryczny”. Obecnie na wyposażeniu polskiej Policji są trzy rodzaje przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej⁷, tj. Taser X26, Taser X26P, Taser X2⁸. Dane na pierwszy kwartał 2015 roku, stanowią, iż w dyspozycji poszczególnych garnizonów Policji pozostaje 550 paralizatorów elektrycznych, w tym 145 typu Taser X26, 39 typu Taser X26P oraz 366 typu Taser X2⁹.

4 Decyzja nr 115 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 marca 2015 roku zmieniająca decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego dla absolwentów szkół wyższych (Dz. Urz. 2015.20).

5 Ustawa z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 628, z późn. zm.).

6 Dz. U. z 2013 r. poz. 628, z późn. zm.

7 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 listopada 2014 r. w sprawie uzbrojenia Policji (Dz. U. 2014, poz. 1738).

8 §12 Zarządzenie nr 73 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji (Dz. Urz. 2015.2).

9 Źródło: Pismo Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji nr EP-1367/15 z dnia 6 maja 2015 r.

Foto 1: Taser X26
Źródło: www.taser.com

Foto 2: Taser X2
Źródło: www.umo.pl/taser

Foto 3: Taser X26P
Źródło: www.umo.pl/taser

Taser X26 to elektroniczne urządzenie obezwładniające produkowane przez firmę Taser International, wykorzystujące sprężony azot, aby wystrzelić dwie elektrody na odległość od 4,60 lub 7,60 metra. Elektrody te są połączone z urządzeniem przy pomocy zaizolowanych przewodów wysokiego napięcia. Gdy elektrody dotkną celu, Taser X26 wysyła impuls elektryczny, który poprzez przewody trafia do organizmu, pokonując nawet 5-centymetrową warstwę ubrania. Urządzenie używa energii elektrycznej, aby „zakłócić” komunikację wewnątrz ludzkiego organizmu. Taser X26 wysyła impulsy energii podobne do wysyłanych przez mózg. Człowiek, który jest celem gwałtownie traci kontrolę nad własnym ciałem i nie może wykonać żadnego skoordynowanego ruchu¹⁰.

Zmieniający się świat to zmieniające się technologie i to również technologie związane z bezpieczeństwem „stróżów prawa”. Taser X26P to następca nieustająco popularnego modelu X26. Taser X26P łączy sprawdzone cechy swojego poprzednika z nowymi możliwościami „inteligentnej” linii urządzeń niezabijających Taser. W oparciu o najnowsze technologie i największe badania rynkowe w historii Taser International, został stworzony Taser X2. Urządzenia te nacechowane są wysoką skutecznością działania wobec osób znajdujących się pod wpływem alkoholu, środków odurzających oraz o naturalnie podwyższonym progu odporności na ból. Swoją zasadę działania, urządzenia te opierają na stymulacji nerwów odpowiedzialnych za kurczenie mięśni szkieletowych osoby obezwładnianej. Jest to możliwe dzięki zastosowaniu technologii kształtowanego impulsu i wywołanie NMI (obezwładnienia neuro-mięśniowego). Paralizatory elektryczne Taser są w pełni bezpieczne dla użytkującej je osoby, jak również nie powodują trwałych obrażeń ciała ani rozstroju zdrowia u osoby obezwładnianej. Urządzenia nie zakłócają pracy, ani też nie powodują zakłócenia elektronicznych urządzeń wspomagających, stosowanych w medycynie, jak np. rozruszniki serca. Wyrzucanie sond jest następstwem zastosowania ładunku sprężonego azotu, jak miało to miejsce w paralizatorze elektrycznym Taser X26. Różnicą jest dystansowy wariant użycia urządzeń, ponieważ Taser X2 jest urządzeniem dwustrzałowym będącym w stanie obezwładnić do dwóch osób jednocześnie, natomiast Taser X26P jest urządzeniem jednostrzałowym obezwładniającym jedną osobę¹¹.

10 Instrukcja Taser X26. Wersja X (Pl 1.3), s. 3.

11 Informacje techniczne Taser X2, Taser X26P. Zob. <http://www.taser.pl>.

Obecnie zakupywane i wchodzące jednocześnie w skład wyposażenia Policji paralizatory elektryczne Taser X2 i Taser X26P są wyposażone opcjonalnie w zasilanie akumulatorowe w połączeniu z kamerą (Taser Cam HD). Taser Cam HD umożliwia rejestrację ponad godzinnego materiału Video w kolorze, w rozdzielczości 1280x720 przy 30 klatkach na sekundę. Umożliwia to transmisję danych z rejestratora do urządzeń zewnętrznych np. komputera bez możliwości ingerencji użytkownika w pamięć zdarzeń urzędnika¹².

Kwestie dotyczące użycia/wykorzystania¹³ „paralizatorów elektrycznych” przez uprawnionych funkcjonariuszy w tym policjantów, zostały uregulowane w art. 25 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, która określa jednoznacznie przypadki w których policjant może użyć lub wykorzystać „paralizator elektryczny”, tj.:

- odparcie bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność policjanta lub innej osoby,
- przeciwdziałanie czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność policjanta lub innej osoby,
- przeciwdziałanie bezpośredniemu zamachowi na ochraniane przez policjanta obszary, obiekty lub urządzenia,
- przeciwdziałania niszczeniu mienia,
- zapewnienia bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia,
- ujęcia osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą,
- zatrzymania osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą,
- pokonania czynnego oporu.

Wcześniej jednak zanim Policjant będzie mógł skorzystać w służbie z paralizatora elektrycznego musi przejść stosowne przeszkolenie. Zarówno szkolenie, jak i doskonalenie zawodowe policjantów odbywa się w ramach jednolitego systemu, właściwie przygotowując policjantów do profesjonalnej realizacji zadań służbowych winno mieć realny wpływ na poczucie bezpieczeństwa obywateli¹⁴. Dlatego też decyzją nr 337 Ko-

12 Tamże.

13 użycie środka przymusu bezpośredniego – należy przez to rozumieć zastosowanie środka przymusu bezpośredniego wobec osoby;
wykorzystanie środka przymusu bezpośredniego – należy przez to rozumieć zastosowanie środka przymusu bezpośredniego wobec zwierzęcia albo zastosowanie go w celu zatrzymania, zablokowania lub unieruchomienia pojazdu lub pokonania przeszkody.

14 R. Częścić, *Problem „wyszkoleniowych” policji, czyli „doszkolenie pozaszkolne” i nie tylko*, „Policja – Kwartalnik Kadry Kierowniczej Policji”, 2014, nr 1, s. 32.

mendanta Głównego Policji z dnia 12 sierpnia 2013 r. wprowadzony został program kursu specjalistycznego dla instruktorów w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej¹⁵. Realizację programu powierzono Szkole Policji w Słupsku i Katowicach, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie i Wyższej Szkole Policji w Szczytnie. Szkolenie prowadzone jest w systemie stacjonarnym. Uczestnicy na okres kursu są zakwaterowani w jednostce szkoleniowej Policji. Szkolenie trwa łącznie 24 godziny lekcyjne (3 dni szkoleniowe) i kończy się egzaminem teoretycznym i praktycznym. Z uwagi na efektywność procesu dydaktycznego i osiągnięcie założonych celów, zajęcia prowadzone są przez dwóch nauczycieli posiadających uprawnienia instruktorskie w tym zakresie. Grupa szkoleniowa nie powinna przekraczać 12 osób. Na kurs kierowani są policjanci, którzy w ramach swoich zadań służbowych będą prowadzić szkolenia w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Skierowani na kurs muszą posiadać uprawnienia instruktora taktyki i technik interwencji lub strzelań policyjnych (wyszkolenia strzeleckiego). Obecnie skierowani na kurs policjanci oprócz wymienionych wyżej zadań i uprawnień muszą posiadać uprawnienia użytkownika w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej¹⁶. Policjant przystępujący do kursu musi posiadać ze sobą wyposażenie niezbędne do realizacji zajęć dydaktycznych, w tym:

- przedmiot przeznaczony do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej,
- baterie zapasową do przedmiotu,
- kaburę do przedmiotu,
- kartridże bojowe – 4 sztuki,
- kajdanki,
- pas główny.

Zgodnie z założeniami organizacyjnymi kursu treści kształcenia przedstawiają się w sposób następujący:

15 Dz. Urz. 2013.66

16 Decyzja nr 120 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 marca 2015 r. zmieniająca decyzję w sprawie programu kursu specjalistycznego dla instruktorów w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej (Dz. Urz. 2015.22).

Tematy	Czas realizacji kursu (w godz. lekcyjnych)	Metoda
1. Rozpoczęcie szkolenia. Podstawy prawne użycia i wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz warunki bezpieczeństwa podczas prowadzenia zajęć.	4	wykład, analiza przypadku
2. Budowa i właściwości przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.	4	wykład, pokaz, ćwiczenia
3. Taktyka użycia i wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz zasady udzielania pierwszej pomocy.	8	wykład interaktywny, pokaz, ćwiczenia
4. Metodyka prowadzenia zajęć.	5	pokaz, ćwiczenia
5. Egzamin końcowy, zakończenie kursu.	3	test wiedzy i test umiejętności

Treści kształcenia omawiane w temacie pierwszym to podstawy prawne użycia i wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Instruktor przedstawiając treści posiłkuje się obowiązującymi przepisami prawnymi w Polsce, a także obrazuje przypadki użycia lub wykorzystania przez policjantów środków przymusu bezpośredniego, w szczególności paralizatora elektrycznego w służbie. Słuchacze zapoznawani są z przepisami prawnymi regulującymi wprowadzenie na uzbrojenie Policji przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

Posiłkując się przygotowanymi założeniami (przykładami uzyskanymi do celów dydaktycznych z Komend Wojewódzki Policji w Polsce, w których doszło do użycia/wykorzystania przez policjantów paralizatorów elektrycznych), instruktor przeprowadza w grupach dwuosobowych analizę zasadności, legalności i prawidłowości użycia lub wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz sposobów ich dokumentowania.

Po uzyskaniu wiedzy związanej z podstawami prawnymi dotyczącymi przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą ener-

- gii elektrycznej, prowadzący omawia budowę i właściwości paralizatorów elektrycznych, będących na wyposażeniu polskiej Policji, w szczególności:
- zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej,
 - właściwości i sposób działania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej,
 - elementy budowy przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz ich obsługa,
 - rodzaje kartridży oraz elementy ich budowy,
 - konserwację i warunki przechowywania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

Realizacja tematu związanego z budową i właściwościami paralizatorów elektrycznych, to nie tylko czysta teoria. Słuchacze mający na wyposażeniu przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, które pobrali z jednostek terenowych na kurs, obsługują paralizator elektryczny w czasie omawiania ich budowy. Po zapoznaniu się przez słuchacza z jednym urządzeniem, słuchacz zapoznaje się z kolejnym. Następnie słuchacze zapoznają się z rodzajem, budową i właściwościami kartridży¹⁷ do urządzeń Taser. Zdobyta przez słuchaczy wiedza umożliwia realizacją kolejnych treści kształcenia związanych z taktyką użycia i wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. W ramach zajęć z taktyki użycia paralizatorów elektrycznych omawiane zostają sposoby noszenia przedmiotów na pasie głównym i oporządzeniu, w zależności od zadań służbowych realizowanych przez policjantów w określonych wydziałach komend Policji. Treści związane z taktyką posługiwania się paralizatorem, są zbliżone do taktyki posługiwania się bronią palną. Dlatego też istotą i punktem wyjściowym nauczania jest przeciwiczenie postaw strzeleckich, które następnie słuchacze będą przyjmowali w czasie procedur oddania strzału i wymiany kartridży. Ćwicząc, uczestnicy kursu doskonalą kompleksowe użycie i wykorzystanie przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej poprzez oddanie dwóch strzałów z kartridży bojo-

17 Kartridż to konstrukcyjnie złożony element współpracujący z paralizatorem Taser X26, Taser X26P, Taser X2. Montowany zatraskowo, przeznaczony do rażenia celów znajdujących się w różnej odległości. Kartridże dzieli się na szkolne i bojowe. Kartridż szkoleniowy jest kartridżem przeznaczonym do szkolenia w zakresie symulacyjnej nauki celności strzału. Służy on również do demonstracji działania paralizatora. Kartridże bojowe przeznaczone są do obezwładnienia celu na odległość.

wych do celu, a następnie użycie paralizatora elektrycznego z tzw. „przyłożenia” z wystrzelonym kartridżem i bez kartridża, wobec zaistniałego zagrożenia. Z uwagi na fakt, iż urządzenia Taser wykorzystywane przez polską Policję to elektryczne urządzenia obezwładniające, w treściach nauczania nie mogło zabraknąć tematyki związanej z udzielaniem pierwszej pomocy po użyciu paralizatorów elektrycznych. Tematyka ta jest realizowana przez wykwalifikowanych policyjnych ratowników medycznych. Omawiane zostają zagadnienia z technik usuwania sond z ciała i opatrywania ran. W ramach ćwiczeń każdy uczestnik po oddanym strzale z paralizatora elektrycznego do celu, którym może być np. manekin, dokonuje zabezpieczenia wystrzelonych sond z kartridży, poprzez odpowiednie ich usunięcie. Należy zaznaczyć, iż sondy znajdujące się w kartridżach są aseptyczne. Uczestnicy kursu w ciągu trzydniowych zajęć poddawani są testom wiedzy i umiejętności praktycznych sprawdzających ich przygotowanie do egzaminu. Wpływa to na element samodoskonalenia słuchaczy zarówno w toku zajęć, jak i po nich. Sprawdzeniem zdobytej wiedzy i umiejętności, jest zaprezentowanie przez słuchaczy metodyki prowadzenia zajęć dla kandydatów na użytkowników przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Słuchacz samodzielnie realizuje wybraną część zajęć dydaktycznych przydzieloną przez instruktora. Ocenie podlega umiejętność pracy przed grupą, sposób wypowiedzi i przekazywanych treści, odpowiednie wprowadzanie ćwiczeń doskonalących obsługę paralizatorów elektrycznych. Dość ważną kwestią, którą wymaga uwagi, jest zakaz wykonywania jakichkolwiek ćwiczeń z użyciem pomocy dydaktycznych polegających na obezwładnianiu funkcjonariuszy paralizatorem elektrycznym.

Zwienieniem całego kursu jest egzamin, który kończy kurs. Składa się on z pisemnego testu wiedzy i testu umiejętności praktycznych. Każdy z etapów egzaminu musi być ukończony z wynikiem pozytywnym (zal.). Pisemny test wiedzy składa się z 25 zadań testowych zamkniętych wielokrotnego wyboru z jedną odpowiedzią prawidłową. Test trwa 25 minut. Słuchacz, aby zaliczyć test, musi rozwiązać prawidłowo co najmniej 21 zadań testowych. Po zaliczeniu testu wiedzy słuchacze przechodzą do dalszego etapu, którym jest test umiejętności. Podczas testu umiejętności słuchacz winien wykazać się praktyczną znajomością materiału stanowiącego tematy nauczania. Oceniane jest poprawne wykonanie zadania egzaminacyjnego, uwzględniając elementy taktyki i techniki posługiwania się

przedmiotem przeznaczonym do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, tj.:

- dobyte i przygotowanie do użycia urządzenia,
- przyjęcie postaw strzeleckich,
- sposoby przemieszczania się z paralizatorem elektrycznym,
- wymiana kartridży w urządzeniu (egzamin z wykorzystaniem nieaktywnych kartridży¹⁸),
- zaprezentowanie użycia przedmiotu z tzw. przyłożenia (z pozorantem),
- procedura oddania celnego strzału do tarczy strzeleckiej z odległości 2,5 m bez celownika laserowego, po wysiłku fizycznym,
- procedura oddania celnego strzału do tarczy strzeleckiej z odległości 3,5 m z celownikiem laserowym po wysiłku fizycznym.

Po pozytywnym zaliczeniu egzaminu końcowego absolwent szkolenia, otrzymuje świadectwo ukończenia kursu specjalistycznego z wynikiem pozytywnym i tym samym nabywa uprawnienia do posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz uprawnienia instruktorskie do samodzielnego prowadzenia zajęć oraz egzaminowania w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

Do końca pierwszego kwartału 2015 roku w całej Polsce pełniło służbę 235 funkcjonariuszy Policji posiadających uprawnienia instruktorskie w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej¹⁹. Dokonując porównania liczby funkcjonariuszy posiadających uprawnienia instruktorskie w zakresie posługiwania się paralizatorami elektrycznymi wskazać należy, iż jest ich więcej o 48 niż w IV kwartale 2014 roku, gdzie było ich łącznie 187²⁰.

Uprawnieni instruktorzy przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej w poszczególnych komendach Policji w Polsce, w których pełnią służbę, realizują szkolenia w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii

18 Nieaktywny kartridż – to kartridż nie posiadający cech bojowych, tzn. sond i sprężonego azotu.

19 Źródło: Pismo Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji nr EP-1367/15 z dnia 6 maja 2015 r.

20 Tamże.

elektrycznej. Szkolenie to przygotowuje policjantów do samodzielnego posługiwania się paralizatorami elektrycznymi, będącymi na wyposażeniu Policji. Kandydat na użytkownika paralizatora elektrycznego jest wyznaczany przez kierownika jednostki organizacyjnej. Szkolenie trwa 16 godzin lekcyjnych (2 dni szkoleniowe) i kończy się egzaminem teoretycznym i praktycznym. Treści kształcenia są takie same, jak na kursie instruktorskim z wyjątkiem metodyki prowadzenia zajęć, która jest nieprzydatna użytkownikom urzędów. Zmianie uległ czas realizacji kursu w stosunku do kursu instruktorskiego z 24 godzin do 16 godzin, co spowodowane jest tylko mniejszą ilością godzin z taktyki użycia i wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz zasad udzielania pierwszej pomocy. Szkolenia na użytkownika paralizatorów elektrycznych kończy się egzaminem, składającym się z pisemnego testu wiedzy i testu umiejętności praktycznej. Każdy etap musi być ukończony z wynikiem pozytywnym. Test wiedzy składa się z 25 pytań testowych zamkniętych wielokrotnego wyboru z jedną prawidłową odpowiedzią. Trwa 25 minut i należy rozwiązać prawidłowo co najmniej 21 zadań testowych, czyli tak samo, jak w przypadku kursu instruktorskiego. Zmianie uległ jedynie test umiejętności. Słuchacz musi również wykazać się praktyczną znajomością materiału stanowiącego treści kształcenia. Test umiejętności składa się z dwóch zadań. Pierwsze polega na przygotowaniu paralizatora elektrycznego do użycia, odpowiednim przyjęciu postaw strzeleckich, wymianie kartridży w paralizatorach oraz zademonstrowaniu użycia paralizatora elektrycznego z tzw. przyłożenia. Natomiast drugie zadanie to procedura oddania celnego strzału do tarczy strzeleckiej z odległości 3,5 m po wysiłku fizycznym. Po pozytywnym zaliczeniu sprawdzianu wiedzy i umiejętności policjant otrzymuje zaświadczenie ukończenia szkolenia w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Upoważnia to policjanta do posługiwania się paralizatorem elektrycznym w służbie.

Proces szkolenia spowodował, iż do końca pierwszego kwartału 2015 roku policjantów posiadających uprawnienia użytkownika w zakresie posługiwania się paralizatorem elektrycznym w skali kraju było 2897. Największą liczbą przeszkolonych funkcjonariuszy dysponuje garnizon: dolnośląski – 565, podlaski -224, stołeczny – 197, mazowiecki – 182 oraz kujawsko-pomorski -173. Najmniejszą liczbą użytkowników urzędów

dysponuje garnizon: lubuski – 77, pomorski – 86, warmińsko-mazurski oraz lubelski – po 93²¹.

Powyższe dane pozwalają stwierdzić, iż przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, zyskują coraz więcej zwolenników w formacji, jaką jest Policja. Można postawić sobie pytanie – dlaczego? Uważam, iż istotne będzie tutaj przytoczenie odpowiedzi na postawione przez Radę Badań Polityki Policyjnej pytanie: „Czemu Taser?”. Otóż urządzenie, którym jest paralizator elektryczny Taser pozwala:

- redukować konieczność stosowania zabijających środków przymusu bezpośredniego,
- redukować obrażenia odniesione przez podejrzanych,
- redukować obrażenia odnoszone przez funkcjonariuszy podczas interwencji,
- redukować koszty poniesione w skutek oskarżeń o nadużycia²².

W ankiecie przeprowadzonej przez PoliceOne w marcu 2013 roku na próbie 3191 respondentów na zadane pytanie: „z jakiej broni niezabijającej ostatnio korzystałeś?”, 57% udzieliło odpowiedzi, że było to Taser, 26% wskazało na gaz pieprzowy, a 11% wymieniło pałkę typu „baton”²³.

Poziom wyszkolenia w zakresie posługiwania się środkami przymusu bezpośredniego zaczyna nabierać coraz większego znaczenia w służbie polskiej Policji. Przekłada się to na statystykę użycia paralizatorów elektrycznych. Otóż uprawnieni funkcjonariusze w I kwartale 2015 roku, 156 razy użyli paralizatorów elektrycznych. Stanowi to wzrost przypadków użycia paralizatorów elektrycznych w porównaniu do IV kwartału 2014 r. o 40 przypadki²⁴.

Reasumując, można rzec, iż paralizator elektryczny to tylko narzędzie, którym zawsze posługuje się człowiek. Skuteczność jego stosowania zależy nie tylko od technicznych parametrów i konstrukcyjnych możliwości, ale od umiejętności posługiwania się tym urządzeniem. Dlatego też dla potencjalnych użytkowników niezbędna jest wszechstronna wiedza na temat

21 Tamże.

22 Źródło: The Police Policies Studies Council (Rada Badań Polityki Policyjnej), http://www.theppsc.org/Staff_Views/Czarnecki/Taser.Recommendations.htm zaprezentowano podczas dorocznej konferencji IACP 2005 – Fabrice Czarnecki, MD, MA, MPH.

23 Broszura wydana przez firmę UMO Sp. z o.o. *Elektryczne Urządzenia Obezwładniające TASER dane na temat użycia i zarządzania ryzykiem*, 5 lipca 2013.

24 Źródło: Pismo Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji nr EP-1367/15 z dnia 6 maja 2015 r.

jego budowy, przepisów i zasad bezpieczeństwa związanych z posługiwaniem się nim, oraz praktyczna umiejętność posługiwania się paralizatorem, podparta odpowiednim treningiem. Umiejętność ta powinna być oparta na utrwalonych nawykach, kształtowanych w trakcie systematycznych ćwiczeń, najlepiej wymuszonych przez odpowiedni system szkolenia²⁵. Więc nie należy spoczywać na laurach po ukończonych szkoleniach i zdobytych uprawnieniach. W myśl zasad etyki zawodowej, policjant²⁶ powinien stale doskonalić i uzupełniać swoją wiedzę oraz umiejętności zawodowe. Jednak, jak będzie, to tylko od nas samych policjantów zależy.

BIBLIOGRAFIA

1. Broszura wydana przez firmę UMO Sp. z o.o. *Elektryczne Urządzenia Obezwładniające TASER dane na temat użyc i zarządzania ryzykiem*, 5 lipca 2013.
2. Częściak R., *Problem „wyszkoleniowych” policji, czyli „doszkolenie pozaszkolne” i nie tylko*, „Policja – Kwartalnik Kadry Kierowniczej Policji”, 2014, nr 1.
3. Decyzja nr 337 Komendanta Głównego Policji z dnia 12 sierpnia 2013 r. w sprawie program kursu specjalistycznego dla instruktorów w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.
4. Decyzja nr 244 Komendanta Głównego Policji z dnia 9 lipca 2014 roku zmieniająca decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego (Dz. Urz. 2014.49).
5. Decyzja nr 115 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 marca 2015 roku zmieniająca decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego dla absolwentów szkół wyższych (Dz. Urz. 2015.20).
6. Decyzja nr 120 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 marca 2015 r. zmieniająca decyzję w sprawie programu kursu specjalistycznego dla instruktorów w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej (Dz. Urz. 2015.22).

25 J. Truchan, W. Zubrzycki, *Paralizator elektryczny Taser X26 jako środek przymusu bezpośredniego*, Szczytno 2009, s. 40.

26 Zarządzenie nr 805 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta” (Dz. Urz. KGP z 2004 r. NR 1, poz. 3).

7. Instrukcja Taser X26. Wersja X (Pl 1.3),
8. Informacje techniczne Taser X2, Taser X26P. Zob. <http://www.taser.pl>.
9. Pismo Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji nr EP-1367/15 z dnia 6 maja 2015 r.
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji (Dz. U. z 2007 r., nr 126 poz. 877 z późn. zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 listopada 2014 r. w sprawie uzbrojenia Policji (Dz. U. 2014, poz. 1738).
12. The Police Policies Studies Council (Rada Badań Polityki Policyjnej), http://www.theppsc.org/Staff_Views/Czarnecki/Taser.Recommendations.htm zaprezentowano podczas dorocznej konferencji IACP 2005 – Fabrice Czarnecki, MD, MA, MPH.
13. Truchan J., Zubrzycki W., *Paralizator elektryczny Taser X26 jako środek przymusu bezpośredniego*, Szczytno 2009.
14. Ustawa z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 628, z późn. zm.).
15. Zarządzenie nr 73 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji (Dz. Urz. 2015.2).
16. Zarządzenie nr 805 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta” (Dz. Urz. KGP z 2004 r. NR 1, poz. 3).

MARCIN NOWAK – podkom. mgr, absolwent Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Olsztyńskiej Szkoły Wyższej i Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Obecnie zajmuje stanowisko instruktora w Zakładzie Podstaw Bezpieczeństwa Instytutu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Policyjny instruktor przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz Certification Instructor Electronic Control Device Taser X26, X26P, X2 and X3 Taser Training Academy.